

Нелія НИЧКАЛО, Іван ЗЯЗІОН, Ярослав КАМІНЕЦЬКИЙ,
Петро СІКОРСЬКИЙ, Галина ЦИБУЛЬСЬКА,
наукові співробітники

З чого ж почав він свою роботу? Передусім визначили пріоритетні напрями науково-дослідної діяльності. Серед них: здійснення прикладних наукових досліджень на замовлення законодавчих та виконавчих органів державної влади, установ і закладів системи освіти, інших організацій; участь у розробці положень, програм розвитку професійної освіти та психолого-педагогічної науки, професійної освіти в Україні; проведення психолого-педагогічної експертизи; прогнозування розвитку професійної освіти в Україні; підготовка рекомендацій для введення результатів психолого-педагогічних досліджень у галузі професійної освіти; підготовка спеціалістів вищої кваліфікації (кандидатів та докторів наук). Цей перелік напрямів і завдань діяльності інституту ще не повний.

І що ж маємо нині?

Тематика наукових досліджень якісно характеризує складний і багатогранний організм інституту, який розвивається навіть у нинішніх кризових умовах. Її розроблено з урахуванням основних напрямів досліджень з педагогіки і психології, затверджених загальними зборами АПН України, та потреб науково-методичного забезпечення реалізації завдань реформування науки, вищої школи та професійно-технічної освіти відповідно до Законів «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту» та Указів Президента України «Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні» від 12 вересня 1995 р. та «Про основні на-

логічних умов наступності у підготовці учнівської молоді до професійної праці, психології професійного становлення і розвитку особистості у системі професійної освіти та впровадження нових педагогічних технологій у професійних навчальних закладах різних рівнів акредитації, організаційно-педагогічних засад управління підготовкою кваліфікованих робітничих кадрів в умо-

СУ ПРОФ ІНСТИТУТУ

нати, що нині в Україні так просто долати перешкоди професійній педагогіці в цій живій галузі науково-педагогічного знання. У грудні 1997 р. Президія ВАК України з невідомих причин



В Інституті педагогіки і професійної освіти

вах ринку, порівняльної професійної педагогіки.

У зв'язку з цим наведемо лише статистику, що характеризує діяльність колективу Інституту. На виконання Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття») та відповідних заходів Кабінету Міністрів України лабораторіями Інституту розроблено понад 10 програм, підготовлено і

назву спеціальності 13.00.01 «Професійна педагогіка», вводить шифр «Теорія і методика професійної освіти». Змушені були витратити чимало зусиль і часу на певну перекваліфікацію, розробили та подали до ВАКУ новий паспорт цієї спеціальності. Минає рік, і знаємо, що противникам професійної педагогіки не подобається ця наукова спеціальність...

26 березня 1998 р. рішенням

ОСВІТА І ВЧИТЕЛЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВОТВОРЕННІ

ЛІДЕРУЮЧОЮ ДЕРЖАВОЮ В СВІТІ БУДЕ ТА, ЯКА СТВОРИТЬ НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНУ СИСТЕМУ ШКІЛ, КОЛЕДЖІВ, ЛІЦЕЇВ, ГІМНАЗІЙ



15-16 грудня цього року відбулися загальні збори АПН України. На пленарному засіданні перед учасниками зборів виступив із доповіддю «Освіта і вчитель в українському державотворенні» Іван ЗЯЗЮН, директор Інституту педагогіки і психології АПН України. Обговорення доповіді та основних напрямів розвитку Академії педагогічних наук на найближчу перспективу друкуватиметься в найближчих номерах газети.

Науковий освітній галузі в країнах світу констатують вищу основну законодавчість щодо розвитку інтелектуальної та морально-етичної потенціал своїх громадян. Потрібно долати провідні Україною орієнтації в освіті. В діяльності національного прогресу.

Важко відраховувати, що за роки незалежності України всі сфери життя в Україні зрушили в царині нашої духовності, зорієнтовані до життєво-ціннісного відтворення нашої національної історії, мистецтва, науки, літератури.

У США цей показник становить 60 відсотків, у Німеччині — 58, в Японії і Південній Кореї — до 70. В Україні — 36 відсотків. І нещодавній той час, коли першою країною в світі з обов'язковою вищою освітою стала Японія. Вона й сьогодні на передових освітніх позиціях. Саме освіті надає вона своїми економічними і технологічними досягненнями. У США ведуться щорічні аналітичні доповіді «Умови освіти». І був такий рік — 1983, — коли незалежні комісії забили тривогу: «Підвалини освіти нашого суспільства підточує зростаюча хвиля посередності». Страх посередності для американців постав шокуючу перспективу. Тоді вони вперше усвідомили, що за час існування американської нації прийшло покоління з нижчим освітнім рівнем за попереднє. Того ж, 1983 року, Американська Національна Академія Наук подає доповідь під назвою «Середні школи і перемінливі на робочому ринку». Основна теза доповіді: «Учням, які поповнюватимуть ряди робочої сили, необхідні такі ж знання, як і тим, хто вступає до коледжів».

УЧИТЕЛЬ У ДЕРЖАВІ — СЛУЖБОВЕЦЬ ПЕРШОГО РАНГУ

Між іншим кожна із соціальних груп має свої особливі очікування і висуває щодо школи специфічні вимоги. Армії потрібні солдати, державі — законотворчі громадяни, церкві — активні віруючі, сім'ї «справжні» батьки, промисловості — кваліфіковані кадри, науці — талановиті вчені, мистецтву — обдаровані художники та ін. Звідси випливає, що, по-перше, вчитель має бути персоналізованим зразком кожної з цих функціональних моделей поведінки; по-друге, — допомогти їх засвоєнню. Отже, відповідальнішою, необхіднішою, важчою служби в державі, ніж учительська, немає. Учитель у державі — службовець Першого Рангу.

Одна з найважливіших функцій держави для забезпечення свого процвітання і поступу — створити вчителю належні умови для виконання ним його найпершого обов'язку: відтворення найвагоміших національних досягнень у цьому історичному поступі. Тому учительську службу треба привіяти до державної з відповідним державним оцінюванням. Оплата учительської праці не може поділитися на державно- і місцевобюджетну. Вона повинна фінансуватися лише з державного бюджету. І не можна не рахуватися з тим, що робиться в інших країнах.

Для поступу держави потрібні таланти. Вони опановують на високому рівні набуток культури і науки, поза якими

Якщо проаналізувати політику професійної підготовки провідних підприємств Німеччини, Франції, Англії, дійдемо висновку: вона має не одну мету. Найважливіша з них — оволодіння, зміцнення і розвиток корпоративної культури. Мультинаціональні підприємства, що провітають, витрачають на професійну підготовку 10 відсотків свого фонду заробітної плати.

У світових освітньо-професійних стандартах наша освіта ще не втратила соціальної значущості. Не здають позицій і ще дивують своїми досягненнями зарубіжних гостей і експерти вітчизняні загальноосвітні школи, особливо авторські. Чимало з цих шкіл очолюють члени нашої Академії. Тут треба назвати передусім освітні заклади О.Захаренка, М.Гузика, А.Сологуба, В.Хайруліної, М.Чемберкі. Прикладом високого наукового і методично-практичного рівня позашкільного виховання є республіканський екологічний центр з його обласними підрозділами Міністерства освіти України, очолюваний В.Вербіцьким. Можна навести чимало прикладів високого рівня підготовки роботи-

різке зниження академічних критеріїв. Цим підірвався здоров'я і вищої освіти. Розуміючи це, Президент України у квітні 1996 року дав доручення Міністерству освіти і Академії педагогічних наук розробити комплексну загальнодержавну програму «Вчитель». І група науковців-педагогів подала вже таку програму та заходи щодо її реалізації.

Програма «Вчитель» подана, однак залишається багато тривог. Замерла виховна та оздоровча робота в багатьох школах за місцем проживання дітей. Руйнуються, здаються в оренду або переходять до комерційної власності гуртожитки дітей. Руйнуються, здаються в оренду або переходять до комерційної власності гуртожитки дітей. Руйнуються, здаються в оренду або переходять до комерційної власності гуртожитки дітей.

Наші діти страждають від браку спілкування з дорослими, від того, що немає сфери соціально-значущої діяльності. Ім припам'ятований синдром безпорадності, розгубленості, неприкаяності. Втрачають романтику і творчість, вузькість світогляду, конфліктність та відчуженість, дефіцит ігрової розвивальної діяльності, зростає злочинність, дитяча бездоглядність, проституція — все це вивали сучасної кризи дитинства.

Програма «Вчитель» подана, однак залишається багато тривог. Замерла виховна та оздоровча робота в багатьох школах за місцем проживання дітей. Руйнуються, здаються в оренду або переходять до комерційної власності гуртожитки дітей. Руйнуються, здаються в оренду або переходять до комерційної власності гуртожитки дітей.

Наші діти страждають від браку спілкування з дорослими, від того, що немає сфери соціально-значущої діяльності. Ім припам'ятований синдром безпорадності, розгубленості, неприкаяності. Втрачають романтику і творчість, вузькість світогляду, конфліктність та відчуженість, дефіцит ігрової розвивальної діяльності, зростає злочинність, дитяча бездоглядність, проституція — все це вивали сучасної кризи дитинства.

Наші діти страждають від браку спілкування з дорослими, від того, що немає сфери соціально-значущої діяльності. Ім припам'ятований синдром безпорадності, розгубленості, неприкаяності. Втрачають романтику і творчість, вузькість світогляду, конфліктність та відчуженість, дефіцит ігрової розвивальної діяльності, зростає злочинність, дитяча бездоглядність, проституція — все це вивали сучасної кризи дитинства.

Наші діти страждають від браку спілкування з дорослими, від того, що немає сфери соціально-значущої діяльності. Ім припам'ятований синдром безпорадності, розгубленості, неприкаяності. Втрачають романтику і творчість, вузькість світогляду, конфліктність та відчуженість, дефіцит ігрової розвивальної діяльності, зростає злочинність, дитяча бездоглядність, проституція — все це вивали сучасної кризи дитинства.

прислужництвом іншим державам та іншим народам. Не треба забувати і про велич національного духу. Донедавна національне трактувалося в найгіршому розумінні цього слова, що спричинило неправедні втрати. Вони ще й досі негативно впливають на розвиток нормальної людської психології. Вона позанаціонально ніколи не була і бути не може. Найвагомішим виміром національної неповторності людини є народна культура як основа духовності. Здобутки її ще не стали окрасою і неповторністю свідомості і переконань нашої молоді. На її заваді — примітивний «маскульт», тиражування і торгівля яким досяга в Україні небачених у світі розмірів. Так звана масова культура пливе до нас із ближнього і далекого зарубіжжя і не підконтрольна міністерствам і відомствам, які мають бачити про зорю мораль суспільства. У багатьох країнах світу діє «паліція моралі», яка разом з громадськістю не дозволяє спотворювати дитячі душі порнографією, агресивністю, жорстокістю, відчуженістю. Збори педагогічної академії повинні звернутися до керівництва нашої держави з пропозицією поставити засади нашої духовності примітивізму, який знищує історичні набуток наших предків. З огляду на це в потреба започаткувати Всеукраїнський Хід за чистоту Дитячої Моралі.

«Важко», що проголошено «Вчитель» має бути державною — не відомою. На її основі необхідно ініціювати Закон про вчителя. Українська держава з пророчим майбутнім високорозвиненої домагається цього в єдиному випадку: якщо її підвалини трімають освіта найвищою світовою галузю і стандартом. В цьому й полягає єдина політика в освітній галузі. Все інше повинне сплинути перед порогом школи.

ЩОБ СІЛЬСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ МАВ КІЛЬКА ПРОФЕСІЙ

Особливої уваги заслуговує учитель сільської школи. Україна була й буде світовою аграрною державою. Її основне багатство — еталонний на планеті Земля чорнозем. Майбутнє аграрної індустрії держави — в руках наших співгромадян — з середньою освітою сільської школи і вищою освітою сільськогосподарських і технічних вузів України і вузів світу. Сільська школа, як правило, малокомплектна. Є випадки, коли в таких школах більше учителя, ніж учнів. Вихід з цього — реалізація ідеї підготовки вчителів відомої в Європі Вальдорфської школи. Після одержання диплома спеціаліста випускник, який добре володіє однією чи двома іноземними мовами, може



Пам'ятаймо про велич національного духу. І ми повинні чесно зізнатися: наша педагогічна школа та педагогічна наука мають борг перед дітьми і молоддю. Адаже питання підготовки спеціаліста до виховної роботи з дітьми мало кого турбують. Звідси і всілякі, м'яко кажучи, недоречності. Скажімо, парадоксальним є закриття

ЗНИЖЕННЯ АКАДЕМІЧНИХ КРИТЕРІЇВ У ШКОЛІ

Пам'ятаймо про велич національного духу. І ми повинні чесно зізнатися: наша педагогічна школа та педагогічна наука мають борг перед дітьми і молоддю. Адаже питання підготовки спеціаліста до виховної роботи з дітьми мало кого турбують. Звідси і всілякі, м'яко кажучи, недоречності. Скажімо, парадоксальним є закриття